

Яўген Малиноўскі

ПРУСІЯ: ПСИХОЛІА ПРЫСУТНАСЦІ

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны”, 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы
імя Францішка Скарыны” 2007
© Афармленне Уладзімір Гундар

ІНФУСІА ЯДКІЗНАСІІ

Вера, яка не ґраходзіць у культуру
не мае плёцу.

Ян Павал ІІ

ІІ

11.2. Як маецца?

Ці згодны наш чытач з тым, што звыклае пытанне “Як маецца?” часта выклікае ў яго адэкватную рэакцыю – “Маюся, ды і толькі”? Гэтае тыповае для беларуса стаўленне да жыцця робіцца падставаю для Парусіі: “У свеце зазнаеце скруху, але суцешцеся: Я перамог свет” [Ян 16, 33]. Суд, што адбылася ў кожным з нас, ачышчальны і справядлівы, “Каб умацаваць сэрцы нашыя беззаганнымі ў святыні прад Богам і дзіцём нашым у прышэсці Госпада нашага Ісуса Хрыста з усімі святымі Ягонымі” [1 Фес 3, 13]. Калі трываючы ў такім і жорсткім свеце, мы не ўпадаем у роспач, але прцягваем спадавацца на нешта добрае, дык робімся годнымі гэта і перамогі, якой у нас ужо ніхто не адбярэ. Але “Праз мяне скрухі належыць нам увайсці ў Царства Божае” [Мц 14, 22]. Добра ведаючы, што гэтае Царства пачынаецца “ўнутры нас” [Лк 17, 21], спадымаем на поўніцца яго радаю чы чэ да сваёй уласнай смерці: “Ёсць сярод тых, што ставяць тут, такія, што не скаштуюць смерці, пакуль ня ўбачаць Сына Чалавечага ў Царстве Сваім” [Мц 16, 28]. Няўжо такое магчыма? Няўжо ішчасце дасягальнае ўжо тут, пры гэтым жыцці? Так, Ісус ніколі не адмаўляе ў абяцаннях Божых і нікому не кажа “не”, але кожнаму “Ў Ім было і так” [2 Кар 1, 17, 19]. Тым, хто мае такую адвагу трэба мець адважасць, я б сказаў, прынамсі, культуру адказнасці. Гэтая культура пачынаецца з самых простых, нават дробных рэчаў. Сёння, напрыклад, я трапіў “у палон” да кантраляраў, намерыўшы праехаць адзін прыпынак, ды выкліў астатнія грошы – незапланаванае здарэнне прывяло да таго сардэчнай? Культура ж мае на ўвазе папярэджанне пачуццяў, адчуванняў, эмоцыяў. Таму розум працягвае арганізаваць сітуацыю, каб да яе ўжо больш не звяртацца: так трыба трэба, калі ты да сталых гадоў яшчэ не ўладкаваў этычны паводзінаў. Менавіта праз культуру мы вучымся ставіцца сябе “прыстойна перад чужымі і ні ў чым ня мець патрэбы” [1 Фес 4, 12]. Вось абяцанне Царства Божага: “ні ў чым ня мець патрэбы”. Таму, калі я ўжо пешшу вяртаўся дадому з пустым гаманцом ды пустой сумкай, дык меў скруху, якая перамяжалася з надзеяй, што Бог не пакіне маю сям’ю без грошай. Такі мой план “ня мець патрэбы”, відавоч-

на спраектаваны на нябёсах, таму не паспеў я яшчэ збянтэжыць здарэннем маіх родных, як прагучаў тэлефонны званок, па якім мне была прапанавана тэрміновая праца, а значыць і грошы, кампенсуючыя незапланаваны выпадак. **Бог дапускае суд гэтага свету, каб пераўтварыць яго ў цуд свету Божага.** Культура адказнасці рыхтуе нас да ўспрымання гэтага цуду як нармальнай з’явы. Справа ў тым, што, жывучы ў экстрэмальных абставінах, мы сабе дазваляем тыя ці іншыя адхіленні ад нормаў быцця, а потым, трапіўшы ў гісторыю, чакаем чагосьці надзвычайна цудоўнага, каб выбрацца з гэтага.

Будуючы дом, мусіў адхіляцца ад выканацкага закону Божага адносна святкавання нядзелі. Пайшоўшы на кантраміс з дэманамі ды згодаю з сантэхнікам, які мог прагназаваць сваю працу толькі ў нядзелю, я найўна мяркаваў, што Бог “не взыщет”, бо ведае наш экстрымал. І вось, уэшце, суд надыйшоў праз тры з паловай месяцы, менавіта ў нядзелю па-хрышчэнску судовых маразоў. Зраніцы, замест надрыхлоўкі да нядзельнай службы, я ўжо мітусіўся вакол мемерэага вадаправоду са “знакам якасці”, ад якога сапсавалася і аапляльная сістэма, таксама зробленая ў нядзелю. Радавацца ці крыўдаваць з тае прычыны? Радуюся, што суд надыйшоў у маім жыцці не за конт здароўя і жыцця бліжніх, але за конт бяспладдзя побыту, якое мусіць выпраўляцца толькі праз культуру адказнасці ў свядомасці быцця. Ад праэспартных кантралёраў да страшнага суду Божага культура адказнасці адбываецца праз мову слова, “Бо паводле слоў сваіх апраўдаешся, і паводле слоў сваіх асудзішся” (Мц 12, 37).

Але як несі адказнасць беларусу, калі ён ня мае “свайго слова”, мае ды не валодае ім, валодае ды ня хоча праблем з выбарам мовы. Яму застаецца толькі “уповатъ на авторитеты”, каторыя замест “свайго слова” ўтрымліваюць ідэалогію чужынкаў, іронічным памерлых, а таму неадказных за яе здзяйсненне. Радуюся, што разам з магчымасцю падзяліцца сваім недарэчным досведам з чытачамі, маю таксама адважную адказнасць слова жывога, дзейснага, “яно пранікае да раздзялення душы і духа, суглобаў і мазгоў і судзіць помыслы і намеры вярэдчыны” [Габ 4, 13]. Выберам слова!

